

KAMUOYUNA DUYURU !

DİYALİZDE HEMŞİRE ŞART

Hemşirelik, tüm ortamlarda her yaştan bireyin, ailenin, grubun ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık halinde iyileştirme amacına yönelik özerkliğe ve işbirliğe dayalı bakımı kapsar. Hemşirelerin “güvenli ve sağlıklı bir çevre oluşturma”, “eğitim”, “danışmanlık”, “araştırma”, “yönetim”, “kalite geliştirme”, “iş birliği yapma”, “iletişimi sağlama” “savunuculuk” ve “sağlık politikasını şekillendirme” de önemli rolleri bulunmaktadır.

“Hemşirelerin diyaliz gibi bazı çalışma alanlarından uzaklaştırılarak, tekniker düzeyindeki diğer sağlık çalışanlarının bu alanlara yerleştirilmesine ilişkin yönetmelik çalışmasının yapılması” haberi bizi derinden yaralamıştır.

Hem meslektaşlarımızın sesi hem de toplum sağlığının savunucusu olarak bir durum analizini, sizlerle paylaşmak istedik.

Gelişmiş ülkelerde, diyaliz teknikerlerin eğitim ve görevleri incelendiğinde; bu sağlık çalışanlarının “diyaliz teknikerliği” unvanını, lise sonrası ön lisans ya da sertifika eğitimi sonrasında kazandıkları, *diyaliz makinesinin hazırlanması ve güvenli kullanımından, hasta sıvılarının uzaklaştırılmasından, araç gereçlerin hazırlanması ve sterilizasyonundan sorumlu oldukları, hekim ve hemşire ile birlikte çalıştıkları görülmektedir.*

Ayrıca bu ülkelerde *diyaliz ünitelerinde genellikle bir sorumlu hemşire, 3-6 hasta için bir diyaliz hemşiresi, 3-4 hasta için 1 diyaliz teknikeri, 75 hastaya bir sosyal çalışmacı, 1 diyetisyen ve ilgili uzmanlıklarda hekim* olacak şekilde organize edilen ekipler tarafından sağlık hizmeti sunulmaktadır.

Türkiye’deki diyaliz teknikerliğinin ortaya çıkışı da 1990’lı yılların sonlarında benzer görev alanlarına yönelik gerçekleşmiştir. Eğitimleri ise çoğunlukla *“Diyaliz ekipmanlarının kullanımı ve bakımı, hastalıklar bilgisi, diyaliz hastalarında rehabilitasyon”* gibi daha sıklıkla diyaliz işleminin uygulanmasına ilişkin dersleri içerecek şekilde yürütülmüştür. *Programların çoğunda yer alan “hasta bakım ilkeleri dersi” ise sadece, tek dönemde, haftada iki saat (toplamda 28 saat) olarak verilmektedir.*

İnsanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olan hemşirelik mesleğinin tanımı, meslek mensuplarının görev, yetki ve sorumlulukları mevzuatımız ile güvence altına alınmıştır.

Hemşirelik eğitimi ise Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Hemşireler Konseyi görüşleri göz önünde bulundurularak ve Avrupa Birliği Hemşirelikle ilgili 2005/36 sayılı Sektör Direktifi esas alınarak hazırlan mevzuatta açık bir biçimde tarif edilmiştir. Bu eğitimden geçen hemşireler anatomi, fizyoloji, patoloji, farmakoloji gibi temel tıp bilimleri; hemşirelik esasları, dahiliye, cerrahi, ruh sağlığı, çocuk sağlığı ve hastalıkları, kadın doğum ve hastalıkları, halk sağlığı ve eğitim gibi mesleki dersleri alarak doğmamış bireyden yaşlı bireye, akut hastalıktan kronik hastalıklara kadar her ortamda tedavi ve bakım hizmetlerini yürütmektedirler. ***Diyaliz hastaları ise, bu bakımın en iyi şekilde verilmesi gereken kritik hastalardır.*** Bu nedenledir ki, diyaliz hemşireliği hem yurt içi hem de yurt dışında, ***temel lisans eğitimi üzerine gerçekleştirilen eğitim sonrası hak edilen sertifika yolu ile belgelendirilen özel bir alandır.***

Pek çok sağlık çalışanı eğitimi sırasında, hasta bakımına ilişkin temel bazı kavramları öğrenmektedir. Ancak bu durum, bahsi geçen sağlık çalışanının, hemşirenin, diyaliz hemşiresinin görevini “***yapabilir yetkinlikte***” olduğunu göstermemektedir. Taktir edersiniz ki, sağlık çalışanlarının yetkin olmadıkları ve diğer sağlık mesleklerinin görev alanlarına giren alanlarda görevlendirilmeleri, toplum sağlığını riske atacak, alanda ciddi karışıklığa yol açacak ve çalışma barışını bozacaktır.

Atanmayan sağlık çalışanlarının atanma taleplerini ve bu alanda mücadele vermelerini anlıyoruz. Ancak, bu talebin başka bir sağlık mesleğinin alanı, görev yetki ve sorumluluklarını almak olmasını haksız ve riskli buluyoruz. Bir sağlık çalışanının istihdam edilmesi, diğer bir meslek grubunun mağduriyeti olmamalıdır.

Burada diyaliz teknikerlerinin istihdam yolu açılmaya çalışırken, diyaliz hemşireliğinin yolu kapatılmaktadır. ***Daha önce de belirtildiği gibi “Diyaliz hemşireliği” hemşirelik alanında özelleşmiş bir alandır. Bu çalışma alanında, yurt dışı örneklerinde görüldüğü gibi diyaliz teknikerleri, diyaliz hemşiresi ve hekim ile birlikte çalışmaktadır. Ülkemizde de bu doğrultuda bir düzenleme yapılmasının gerekli olduğuna inanıyoruz.*** Bir meslek var edilmeye çalışılırken, başka bir meslek yok edilmemelidir. Diyaliz merkezlerinin kuruluşundan bu yana, bu merkezlerde hizmet sunan ve bu merkezleri ayakta tutan diyaliz hemşirelerinin ortamdan uzaklaştırılması ve sertifika programlarının kapatılması, hemşirelerin sahip oldukları özlük haklarının ve eğitim hakkının ihlalidir.

Diyaliz hastalarının tedavi süreci zor ve masraflı, bakımları ise karmaşıktır. Hastanın yaşam süresinin, hasta ve ailesinin ise yaşam kalitesinin artırılması için çok boyutlu ve kapsamlı bir

bakımın sağlanması, yeterli ve etkin diyalizin uygulanması şarttır. Bu da bütüncül bakış açısına sahip, karmaşık alanlarda bakım ve tedavi uygulamalarını yürütebilecek **yetkinlikte, eğitilmiş ve yeterli personel istihdamı** ile mümkün olabilecektir. Bu kapsamda dünya genelinde olduğu gibi **hemşirelerin diyaliz alanında tam yetki ile çalışmasını**, diğer sağlık çalışanlarının ise hemşireliğin görev yetki ve sorumluluk alanlarına girmemesini talep ediyoruz.

Her sağlık disiplini önemlidir ve toplumun sağlığını yükseltmek için bir arada çalışmalıdır. Bir sağlık meslek grubunun istihdamında, mezun sayısının değil mesleğin uluslararası kabul gören **gerçek görev tanımlarının referans alınması gerekmektedir.**

Sağlık hizmeti sunan ekibin içinde **en büyük çoğunluğu oluşturan biz hemşireler**, toplum yararına mesleki değerlerimizi korumak ve mesleğimizin niteliğini artırmak için çalışıyoruz ve bu amaca yönelik olarak çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Bakanımızın, sesimizi duyacağına ve bizi anlayacağına inanıyor, toplumun nitelikli sağlık hizmetine erişmesinin önünde engel teşkil edecek bu uygulamanın sonlandırılmasını talep ediyoruz.

Saygılarımızla.

